

Νεότητα και ανανέωση

Γράφει ο **Σαράντος Καργάκος** (Ιστορικός - Συγγραφέας)

ΩΣ ΤΗ ΔΕΚΑΕΤΙΑ τοῦ '90 εἶχα τό ἀκουστικό σθένος νά παρακολουθῶ τήν νεανική μουσική καί συχνά νά ἐμπνέομαι ἀπό αὐτή. Σέ δύο βιβλία μου ὑπάρχουν 20 ἐκτενῆ δοκίμια, πού εἶναι ἐμπνευσμένα ἀπό κάποια τραγούδια ἐκείνης τῆς ἐποχῆς. Τώρα τά δοκίμια αὐτά ἀποτελέσαν ἕναν ξεχωριστό τόμο μέ τόν τίτλο «Οἱ νέοι καί τά τραγούδια τους».

Σαράντος Ι. Καργάκος

Μέ ἐκπληξη διαπίστωσα ὅτι οἱ τωρινοί νέοι εἶναι ἔξω ἀπό τόν κύκλο τῶν μουσικῶν ἐνδιαφερόντων τῆς τότε ἐποχῆς. Κι ὅμως τά τότε τραγούδια εἶναι τόσο σύγχρονα! Συχνά ἀνοίγω τό «ἄλμπουμ» μέ δίσκους πολλῶν τραγουδιῶν, ἀκούω τά τότε λόγια καί τά βρίσκω ἀκόμη καί σήμερα ἐξόχως ἐπίκαιρα. Ἰδού ἕνα δείγμα ἀπό κάποιο κάποτε μοντέρνο τραγούδι:

«Τά χέρια μου εἶναι δεμένα. Ἀπ' ὅλα ὅσα εἶδα, ἄλλαξα γνώμη. Κι ὅμως οἱ πόλεμοι συνεχίζονται ὅσο περνοῦν τά χρόνια κι ὅλα τά ὄνειρα σκορπίστηκαν. Ἡ Ἱστορία θάβει τίς πληγές τοῦ δικοῦ μας πολέμου».

Προαιώνιο ἦταν τό αἶτημα γιά τερματισμό τῶν πολέμων. Ἰδιαίτερα στά χρόνια τα δικά μας, ὅπου ἡ ζωή μας εἶναι διαρκῶς ἐντοχισμένη σ' ἕναν ἀόρατο τάφο. Ὅπου νέοι Ἀττίλες προετοιμάζουν τό μέλλον μας.

Πάντα ὑποστήριζα ὅτι ἀπαιτεῖται μιά παγκόσμια σταυροφορία εἰρήνης, μιά παγκόσμια πολιτική εἰρήνης, ἀλλ' ὄχι μέ λόγια. Ἐφόσον στὸν πλανήτη μας θά ὑπάρχουν πεινασμένοι, βομβαρδισμένοι, ξεσπιτωμένοι, ποτέ εἰρήνη στὸν κόσμο δέν θά δοῦμε.

Ἄν, σκεπτόμουν, ἀκούγοντας δίσκους παλιούς, ὑπάρξει γιά ὅλους τους ἀνθρώπους τῆς γῆς ἕνα σπίτι καί γιά ὅλους ψωμί, τότε θά ἀναγκασθόταν καί ὁ Ἀγγλος τραγουδιστῆς Black νά ἀνακαλέσει τά εἰρωνικά λόγια του γιά τήν τάχα «Θαυμάσια ζωή», πού λέει στό ὁμώνυμο τραγούδι του καί ἴσως θά ὑποχρεώνονταν οἱ Dire Straights νά ἀναπλάσουν τήν καταθλιπτική μπαλάντα τούς «Brothers in arms» (= Ἀδέλφια στά ὅπλα), πού τά λόγια τῆς εἶναι γεμάτα μελαγχολία καί ἀπαισιοδοξία.

Καί ίσως τότε μπορούσε ό κάθε προικισμένος στιχουργός νά πεισθεΐ πώς δέν χρειάζεται νά γράφει γιά τή δυστυχία πού φέρνει ό πόλεμος, αλλά γιά τίς καλές ελπίδες πού δημιουργεί ή ειρήνη. Τότε ίσως γινόταν απόλυτα νοητός καί αποδεκτός ό στίχος του συμπατριώτη μου ποιητή Γ. Ρίτσου: «Αδέρφια, μέσ στην ειρήνη διάπλατα ανασαίνει όλος ό κόσμος μέ τά όνειρά μας».

Δυστυχώς σέ καμμία χρονική περίοδο του ανθρώπινου βίου τά παιδιά δέν γαλακτοτροφούνταν από τή βρεφική τους ήλικία μέ τόσες ισχυρές ποσότητες βίας. Άς αφήσουμε τόν κόσμο του Ίσλάμ καί άς έλθουμε στά δικά μας παιδιά. Αυτά πού βλέπουν στην τηλεοψία, στον κινηματογράφο, στο διαδίκτυο ως παιδικό θέαμα, όσα άκούνε από χίλιες πηγές σαν παιδική μουσική, είναι τόσο φρικώδη, τόσο ανατριχιαστικά, πού θά έκαναν καί τόν Τσενγκίς Χάν νά κλείσει μάτια καί αυτιά.

Τό κυριώτερο έδεσμα των παιδιών είναι ή όπτική καί ή άκουστική φρίκη. **Καί ό,τι δέν είναι φρικτό, είναι σαχλό. Φρίκη καί γελοιότητα κυριαρχούν στον παρόντα καιρό. Έτσι, οί πράξεις βίας πού θά έλθουν μέ τόν καιρό, θεωρούνται άσκηση δικαιωμάτων. Ποιός τούς μίλησε γιά άσκηση καθήκοντος; Οί ύποχρεώσεις πέρασαν στή δικαιοδοσία του σκουπιδοφάγου.**

Παρακολουθώ μέ θλίψη τίς προσπάθειες τής παρούσας κυβερνήσεως νά κερδίζει τούς νέους μέ παροχή ψήφου στά 16 καί 17 χρόνια. Αυτό λέγεται πολιτική θωπείας. **Τούς νέους, γιά νά τούς κερδίσεις, δέν πρέπει νά τούς θωπεύεις, πρέπει νά τούς έμπνέεις.**

Ή νεότητα αρχίζει νά σπανίζει στή χώρα μας. Ό λόγος άπλός: Στίς κηδεΐες πηγαίνουν περισσότεροι άπ' όσοι στίς βαπτίσεις. Μειώθηκαν στο έλάχιστο οί γεννήσεις. **Κι ακόμη πάμπολλοι νέοι παίρνουν τό δρόμο του έξωτερικού.**

Δέν είναι τόσο ή ανεργία όσο είναι ή άδικία. Στά δικά τους μάτια ή συντριβή του δικαίου αποδεικνύει τήν έσαεί ύπεροχή τής άδικίας. Καί λόγω αυτής τής ύπεροχής ό **Έφιάλτης καί ό Ίούδας ξαναγεννιούνται κάθε ήμέρα. Ποιός στο σχολείο ή στο σπίτι τούς δίδαξε τό ήθικό μεγαλείο των Θερμοπυλομάχων;**

Φοβάμαι ότι τό ποίημα «Θερμοπύλες» του Καβάφη θά έχει απαλειφθεί από τα νέα αναγνωστικά. **Οί νέοι βρίσκονται σέ μιά ήλικία όπου το άνθος πρέπει νά κρατάει τίς ύποσχέσεις του μπουμπουκιού.**

Αυτό γίνεται κατ' έλάχιστον ποσοστό. Έτσι, ή ζωή των νέων γίνεται μιά τοιμεντένια παρένθεση. Θυμάμαι ένα παλιό διαφημιστικό σλόγκαν κάποιου τηλεοπτικού σταθμού: «Τρόπος νά δεις, τρόπος νά ζής». Έλεγε, όμως, ό τρόπος νά σκέπτεσαι.

Τό σκέπτεσθαι χλευαζόταν μέ ό,τι δειχνόταν. Ή έλληνική λεβεντιά εκφραζόταν μέ τίς επιδόσεις των νέων κάποιου νησιού στο «καμάκι».

Όμως ή έλευθερία γιά τό καμάκι σημαίνει θάνατος στά... χταπόδια!

Σήμερα, πού ό πλανήτης συγκλονίζεται από κάθε λογής πράξεις βίας, **στή χώρα μας, πού βρίσκεται στην πιο ευαίσθητη περιοχή τής Γής, κυριαρχεί ή δικτατορία τής άνευθυνότητας, ή κυριαρχία του «γουστάρω», του «έτσι θέλω», καί, φυσικά, του πολιτικού άμοραλισμού καί τής κρατικής παραλυσίας.** Κάθε άνευθυνούπεύθυνος, άρκεΐ νά βάλει μιά ταμπέλλα, μπορεί νά κάνει ό,τι θέλει.

Ή νεότητα, λένε οί παιδοκόλακες, θά φέρει τό καλύτερο. **Αλλά κάθε νέο δέν σημαίνει καί καλύτερο.** Κάθε νέα χρονιά δέν μäs κάνει νεότερους. Ένας νέος πολιτικός δέν φέρνει πάντα τή νεότητα στον πολιτικό βίο ούτε ανανεώνει τό πολιτικό σκηικό.

Τό νέο δημιουργείται όταν οί νέοι αλλάζουν χαρακτήρα, αλλάζουν νοοτροπία, τρόπο σκέψης καί συμπεριφοράς. Τό παράδειγμα, όμως, πρέπει νά τό παίρνουν από μας. Άλλιώς, μέ τή σχιζοφρένεια πού κυριαρχεί, γρήγορα θά θρηνήσουμε θύματα.

